

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ PROPISA	MINISTARSTVO FINANSIJA
NAZIV PROPISA	NACRT FINTECH STRATEGIJE CRNE GORE 2025-2029.
<p>1. Definisanje problema</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koje probleme treba da riješi predloženi akt? - Koji su uzroci problema? - Koje su posljedice problema? - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri? - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa (“status quo” opcija)? <ul style="list-style-type: none"> - Problemi koje treba da riješi predložena strategija, odnose se na: <ul style="list-style-type: none"> • nedovoljnu finansijsku pismenost, • prevare i pranje novca, • nizak nivo tražnje za digitalnim finansijskim uslugama, • regulatorne barijere, • nedovoljne tehničke vještine/obrazovanje i svijest za korišćenje online usluga, • sajber bezbjednost, • nedostatak finansiranja za Fintech u ranoj fazi za pristup tradicionalnom finansiranju duga, • nedovoljno podsticaja za investitore i akcelerateore da podrže Fintech poduhvate, • nedovoljno razvijeno preduzetničko tržište, uz odsustvo fintech kvalifikacija. - Predložena strategija treba takođe da doprinese unapređenju koordinacije u pravcu razvoja Fintech sektora i digitalnih finansijskih usluga u okviru postojećeg finansijskog sistema, te okupljanju različitih zainteresovanih strana Fintech ekosistema ka razvoju Crne Gore kao pogodne zemlje za pokretanje Fintech poduhvata. <p><i>Slika 1: SWOT analiza</i></p> <p>SWOT (snage, slabosti, prijetnje i prilike) analiza procjenjuje okruženje u Crnoj Gori, za razvoj Fintech sektora, a sažeto je prikazana u tabeli ispod. Detaljnija SWOT analiza data je u nastavku.</p>	

S

SNAGE

- Crna Gora ima visoku stopu pismenosti. Uz odgovarajuću podršku, Fintech vještine mogu da se razvijaju u Crnoj Gori i da se eksternalizuju širom svijeta;
- Visoki nivoi obrazovanja;
- Kontinuitet rasta podrške za razvoj inovacija u Crnoj Gori;
- Crna Gora ima relativno stabilan i diversifikovan finansijski sistem koji može da prihvati inovacije i konkurenciju koje pokreće Fintech bez uticaja na finansijsku stabilnost;
- Bezbjednost i stabilnost Crne Gore čine je privlačnom za Fintech;
- Redovno usklađivanje propisa sa EU regulativom zbog procesa pregovora o pristupanju u EU;
- Niska koncentracija na finansijskom tržištu Crne Gore;
- Dobra podrška Vlade preduzetnicima;
- Atraktivna destinacija za nomade;
- Nova regulativa o platnom prometu – usklađena sa PSD 2;
- Platna infrastruktura – CBCG radi na implementaciji rješenja za instant plaćanja i tehnologiju QR koda;
- Dobre obrazovne mogućnosti u Crnoj Gori/kvalitetno obrazovanje po pristupačnoj cijeni.

W

SLABOSTI

- Mala ekonomija;
- Pravna i regulatorna ograničenja;
- Slaba izvozna baza;
- Ograničeni međunarodni doseg;
- Infrastrukturna ograničenja;
- Nepredvidivo poslovno okruženje;
- Limitiranost državnih podsticaja i podrške za Fintech start-up-ove;
- Različiti nivoi razvoja u oblasti finansijskih tehnologija kod regulatora finansijskih usluga mogu da rezultiraju nekoordinisanom supervizijom inovacija i promocijom Fintech-a;
- Neki specifični propisi koji uređuju finansijsko tržište predstavljaju prepreku za digitalne finansijske usluge;
- Nedostatak kapaciteta i specijalizovanih znanja i vještina u svim grupama zainteresovanih strana unutar ekosistema;
- Nedostatak investitora koji su spremni da finansiraju Fintech poduhvate;
- Nizak stepen spremnosti startapova za investicije i vještina potrebnih za privlačenje investitora;
- Nedovoljne tehničke vještine/obrazovanje i svijest za korišćenje online usluga;
- Nedostatak finansiranja za Fintech u ranoj fazi za pristup tradicionalnom finansiranju duga;
- Nedostatak pune interoperabilnosti malih plaćanja;
- Nizak nivo potražnje za digitalnim finansijskim uslugama od strane potrošača i preduzeća;
- Crna Gora zaostaje za međunarodnim razvojem u Fintech-u;
- Izazovno okruženje za proizvodnju visokokvalitetnih Fintech poduhvata;
- Nerazvijeno tržište preduzetničkog kapitala;
- Nema namjenskih Fintech kvalifikacija za brzi razvoj i implementaciju Fintech vještina i kapaciteta.

O

PRILIKE

- Fintech sektor može podstaci strane preduzetnike i direktna strana ulaganja;
- Fintech pruža veći izbor i pogodnosti za potrošače finansijskih usluga;
- Niži troškovi transakcija;
- Veći izbor i pogodnosti za mala i srednja preduzeća (SME);
- Jači finansijski sistem zbog zdrave konkurencije;
- Dobro razvijen Fintech ekosistem može potaknuti veći nivo finansijske uključenosti i finansijske dostupnosti;
- Podržava ambiciju zemlje da bude dio EU;
- Potencijal za regionalnu dominaciju u Fintech-u;
- Globalna nestašica vještina, pružajući priliku za eksternalizaciju Fintech vještina, proizvoda i usluga;
- Korišćenje najbolje međunarodne prakse – Fintech sektor je dobro razvijen i Crna Gora može iskoristiti najbolje prakse;
- Spora digitalna transformacija u već postojećim institucijama nudi mogućnosti za inovatore u oblasti fintech-a (stari operateri ostavljaju neiskorišćenu prazninu u sektoru finansijskih usluga);
- Rastuća tražnja za Fintech studijama širom svijeta – omogućavajući crnogorskim univerzitetima da privuku strane studente, koji će, možda ostati i nastaniti se u zemlji nakon studija.

T

PRIJETNJE

- Nespremnost postojećih kompanija (i uglavnom banaka) da saraduju sa novooosnovanim Fintech kompanijama može predstavljati značajnu prepreku;
- Veća mogućnost štete za potrošače (kao što su prevare i gubici), kako sve više novih Fintech igrača ulazi na tržište;
- Digitalni kanali donose veći rizik od sajber sigurnosti i kriminala kao što su prevare i pranje novca;
- Slabo korišćenje regulatorne podrške;
- Nizak nivo digitalne finansijske pismenosti;
- Odliv mozgova;
- Neprivlačni poticaji za investitore i akcelerateore da podrže Fintech poduhvate.

- Među uzroke problema spada to što učesnici na finansijskom tržištu u Crnoj Gori imaju poteškoća da ostvare digitalnu transformaciju. U istraživanju Fintech ekosistema na strani ponude iz 2022. godine, većina, ili 51% ispitanika koji su postojeći učesnici na finansijskom tržištu istakla je da budžetska ograničenja sprečavaju napredak digitalne transformacije, dok je 49% ispitanika navelo nedostatak kapaciteta i talenta kao ključne prepreke uspješnom vođenju takvih inicijativa. Regulativa se smatra najvećom barijerom digitalnoj transformaciji, a postojeći učesnici na finansijskom tržištu su takođe istakli veći rizik od sajber prijetnji, rizik od tehnološkog neuspjeha itd., koji nastaju kao rezultat digitalne transformacije i Fintech-a.
- Takođe, slaba digitalna finansijska pismenost predstavlja izazov za prihvatanje proizvoda digitalnih finansijskih usluga. Iako je pandemija COVID-19 ubrzala usvajanje digitalnih kanala, za Fintech preduzetnike, ekosistem finansijskih usluga još uvijek nije dovoljno razvijen da bi im pomogao u pokretanju i širenju poslovnih poduhvata. Oni podjednako navode regulativu i državnu infrastrukturu koja se odnosi na Fintech kao ključne prepreke za evoluciju živog Fintech ekosistema. Investicioni okvir je nedovoljno razvijen, a tu je i nedostatak specijalizovanih Fintech akceleratora koji bi pomogli preduzetnicima da oblikuju svoje ideje za Fintech poduhvate, te da pokreću i razvijaju svoje poslovne poduhvate. Investitori i akceleratori su pokazali svoju spremnost da podrže Fintech preduzetništvo, međutim, s obzirom na nedovoljno razvijen ekosistem, teže im je da pronađu kredibilne Fintech poduhvate koje bi podržali.
- Smatra se da regulatorno okruženje (drugim riječima postojeći zakoni i propisi) ometa razvoj Fintech-a, jer određeni zakoni ograničavaju inovacije. Uprkos tome što Vlada pruža podršku za razvoj preduzetništva, zainteresovane strane kolektivno smatraju da se može učiniti više. Razlog za ovo može biti nedostatak svijesti o dostupnoj vladinoj podršci, pri čemu država treba kontinuirano pronalaziti nove načine podrži razvoj Fintech preduzetništva.
- Postoji zabrinutost da novi akteri u Fintech-u, iako donose nadu za unapređenje finansijske inkluzije, takođe mogu imati i nepovoljan uticaj na korisnike, jer manji start-upovi možda ne posjeduju znanje i resurse koji mogu u potpunosti da zadovolje složene regulatorne zahtjeve koji štite novac i prava potrošača. Neusklađenost sa propisima može nepotrebno da izloži potrošače i mala preduzeća potencijalnoj šteti uglavnom u obliku gubitka sredstava, iz razloga što im finansijski proizvodi i usluge nisu prilagođeni, ne odgovaraju njihovim potrebama, ili zato što njihove finansije izlažu nepotrebno većem riziku.
- Ukoliko se ne bi donijela Fintech strategija, sporije bi se razvijalo fintech preduzetništvo, digitalna pismenost i nedovoljno bi se razvio ukupni fintech ekosistem u srednjem roku.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**
- Opšti cilj nacrta Strategije je bolji pristup finansijama, jačanje finansijske stabilnosti i ubrzanje ekonomskog razvoja. Operativni ciljevi koji će se postići predloženim propisom su:

- (i) stvaranje živog i stimulativnog Fintech ekosistema u Crnoj Gori;
  - (ii) jačanje bezbjednosti, unapređenje pravnog i regulatornog okruženja za razvoj Fintech-a i usklađivanje sa najboljim međunarodnim praksama EU;
  - (iii) unapređenje pristupa finansijama i uključivanje grupa i malih preduzeća u Crnoj Gori kojima je pružan ograničen nivo usluga;
  - (iv) unapređenje digitalne finansijske pismenosti i razvoj Fintech vještina i kapaciteta.
- Ovi ciljevi su uskladjeni sa postojećim strategijama i programima Vlade, naročito sa Srednjoročnim programom rada Vlade, Godišnjim programom rada Vlade, po kome je usvajanje Fintech strategije Crne Gore 2025-2029. predviđeno za IV kvartal 2024.godine. Nacrt Fintech strategije je takođe usklađen sa Strategijom digitalne transformacije 2022-2024; Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore 2019-2024; Strategijom razvoja malih i srednjih preduzeća 2023-2026; Programom upravljanja javnim finansijama 2022-2026; Strategijom reforme javne uprave 2022-2026.

Slika 2: Opšti cilj strategije

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Obrazložiti preferiranu opciju?**

-*Opcija status quo*, bi podrazumijevala zadržavanje postojećeg stanja koje bi značilo odsustvo ubrzanijih aktivnosti za unapređenje fintech ekosistema. Naime, fintech preduzetništvo, digitalna pismenost bi se sporije razvijalo, dok bi se fintech ekosistem nedovoljno razvio u srednjem roku.

-Preferirana opcija donošenja Fintech strategije podrazumijeva niz aktivnosti u okviru četiri operativna cilja, radi obezbjeđenja boljeg pristupa finansijama, jačanja finansijske stabilnosti i ubrzanja ekonomskog razvoja.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i**

negativne uticaje, direktne i indirektne.

- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).**
- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.**
- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.**
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

- Postojeći učesnici na finansijskom tržištu, preduzetnici, mikro, mala i srednja preduzeća, regulatori finansijskih usluga, vlada, obrazovne institucije u oni na koje će uticati rješenja iz strategije. Pozitivni uticaji primjene Fintech strategije će uključiti:
  - podsticanje stranih direktnih ulaganja u Fintech sektor,
  - veći izbor i pogodnosti za potrošače finansijskih usluga,
  - niže transakcione troškove, veći nivo finansijske uključenosti i finansijske dostupnosti.
- Negativni uticaji mogu uključiti nespremnost postojećih kompanija (i uglavnom banaka) da sarađuju sa novoosnovanim Fintech kompanijama; mogućnost štete za potrošače (kao što su prevare i gubici), kako sve više novih Fintech igrača ulazi na tržište; izazove sajber sigurnosti; slabo korišćenje regulatorne podrške; nizak nivo digitalne finansijske pismenosti; odliv mozgova; neprivlačne podsticaje za investitore i akcelerateore da podrže Fintech poduhvate.
- Troškovi primjene strategije će biti pokriveni iz budžeta Crne Gore, iz budžeta nezavisnih regulatora, poput CBCG, kao i iz privatnih izvora (bankarski sektor, fintech udruženja, itd). Finansiranje aktivnosti iz strategije od strane privatnog sektora, naročito banaka je najvećim dijelom dio njihovih redovnih aktivnosti, dok svi dodatni troškovi u implementaciji strategije nijesu mandatorni za privatni sektor, već su stvar njihovog izbora (poput osnivanja Fintech asocijacije, razvoj platforme za zajednička uaganja itd.).
- Osnivanje Fintech asocijacije, mala i srednja preduzeća, mogu investirati sa ciljem razvoja platformi koje pružaju mogućnosti zajedničkog ulaganja postojećih učesnika na finansijskom tržištu i preduzetnika kroz saradnju između udruženja i Investicione zajednice investitora, bolji pristup kapitalu kroz povećanje sredstava za rizični kapital i sl.
- Strategija treba da doprinese smanjenju administrativnih opterećenja i biznis barijera kroz manju administraciju, veće korišćenje digitalnih finansijskih usluga, odnosno kroz razvoj fintech ekosistema. Konkretnije, regulatori treba da procijene i riješe specifične regulatorne barijere za razvoj Fintech i digitalnih finansijskih usluga u Crnoj Gori.
- Manje barijera će podstaći preduzetnike da pokrenu Fintech poduhvate, a njihove napore će dodatno podržati pokretanje konvergentnog regulatornog centra za inovacije i sandbox mehanizama koji rade kao zajednički entitet za sve regulatore. Takav mehanizam omogućava inovatorima i preduzetnicima da ostvare slobodnu interakciju sa regulatorima i testiraju nove proizvode i usluge u kontrolisanom okruženju sa smanjenim regulatornim barijerama i bez potrebe za licenciranjem tokom faze testiranja. Ova inicijativa bi obezbijedila siguran prostor za eksperimentisanje, omogućavajući početnicima da usavrše svoju ponudu i promovišu se bez punog tereta usklađenosti sa

propisima.

- Pored Regulatornog sandbox-a, Komercijalna sandbox platforma mogla bi da omogući saradnju između regulatora, postojećih učesnika na finansijskom tržištu i Fintech kompanija, podstičući kulturu inovacija i kontinuirano poboljšanje u finansijskom sektoru. Takva saradnja može biti od koristi potrošačima i malim preduzećima pojavom novih finansijskih proizvoda i usluga, obezbjeđivanjem boljeg pristupa finansijama i smanjenje administrativnih i poslovnih barijera.
- Povezivanje Crne Gore sa međunarodnim platnim sistemima kao što je Jedinstveno područje plaćanja u eurima (SEPA), međunarodnim protokolima plaćanja kao što su BACS i CHAPS i inovativnim pružiocima usluga plaćanja kao što su PayPal, Stripe i slično, direktno će doprinijeti smanjenju administrativnih i poslovnih barijera u obavljanju prekograničnih transakcija, bilo da se prodaju robu i usluge, vrše i primaju prekogranična plaćanja, ili kupuju robu i usluge sa međunarodnih onlajn platformi. Drugim riječima, usklađivanje sa međunarodnim platnim sistemima će pomoći da se značajno smanje troškovi prekograničnih platnih transakcija, skрати vrijeme i poveća sigurnost takvih transakcija.
- Propisi kojima se uređuju plaćanja u Crnoj Gori već su usklađeni sa Direktivom EU PSD2, što je odlična polazna tačka za razvoj bezgotovinske ekonomije. Štaviše, crnogorski nadležni organi će pronaći načine da ubrzaju inicijative koje su već u toku za uvođenje instant plaćanja, dok bi pridruživanje SEPA-i olakšalo prekogranična plaćanja. U smanjenju administrativnih i poslovnih barijera, Strategija sadrži niz aktivnosti u pravcu razvoja mehanizama koji će omogućiti isplativa trgovinska plaćanja za e-trgovinu, ubrzanje rješenja za instant plaćanja, itd. Takođe, digitalna transformacija će omogućiti postojećim učesnicima na finansijskom tržištu da podstaknu podizanje nivoa pristupa finansiranju i finansijske inkluzije. Potrošači i preduzeća dobijaju bolje i isplativije finansijske usluge i proizvode, kao i bolje korisničko iskustvo. Javno-privatna partnerstva za implementaciju Fintech-a u cilju brže digitalizacije biće jedan od prioriteta za poboljšanje državnih usluga građanima i uklanjanje administrativnih barijera.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- **Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?**
- **Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.**
- **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.**
- **Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?**
- **Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?**
- **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?**
- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.**
- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.**
- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?**
- **Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.**

- Za implementaciju strategije za period 2025-2029., potrebno je obezbijediti dio sredstava iz budžeta Crne Gore, što će detaljnije biti precizirano godišnjim zakonima o budžetu. Dakle, sredstva će biti obezbijeđena tokom vremenskog period od četiri godine.
- Iz implementacije Fintech strategije ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.
- Finansijska sredstva za implementaciju Strategije biće planirana budžetom za 2025. godinu, a potom godišnjim budžetima za naredne godine.
- Usvajanjem strategije nije predviđeno donošenje podzakonskih akata kojima će se stvoriti nove finansijske obaveze.
- Implementacijom Strategije će se povećati prihod za budžet, budući da strategija treba da doprinese većoj finansijskoj pismenosti i smanjenju upotrebe gotovog novca u prometu. To će doprinijeti smanjenju sive ekonomije, a time i većim prihodima za budžet.
- Metodologija obračuna finansijskih izdataka u implementaciji aktivnosti u strategiji je metodologija nadležnih institucija koje su radile procjene na osnovu dosadašnjih iskustava i najboljih praksi kada su u pitanju modeli procjene troškova konsultantskih usluga, marketing aktivnosti, razvoja sofvera i platformi, itd.
- U obračunu finansijskih izdataka nije bilo problema.
- Ministarstvo finansija kao predlagač Fintech strategije je održalo niz sastanaka, a potom i obavilo razmjenu mišljenja i široke konsultacije sa ministarstvima, Centralnom bankom i ostalim regulatorima, kao i sa privatnim sektorom, radi pripreme draft verzije Strategije.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).**
- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.**

- U Izradi strategije je korišćena ekspertska podrška EFSE fonda kroz angažovanje međunarodnog i lokalnog konsultanta koji su pružili podršku sa suštinske strane, kao i u okviru metodološkog pristupa izrade strategije.
- U toku izrade strategije, prije javne rasprave, obavljene su ciljane konsultacije sa 5 grupa stejkholdera: linijskim ministarstvima u vladi, institucijama za podršku inovacijama, CBCG i ostalim regulatorima, bankarskim sektorom (udruženjem banaka), PKCG, kao i predstavnicima budućeg fintech udruženja. Javna rasprava će biti sprovedena shodno Vladinoj uredbi o sprovođenju javne rasprave.

7. Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

- Potencijalne prepreke za implementaciju strategije su potencijalni sajber napadi, kao i izazovi sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Dodatno, nedovoljna spremnost domaćih banaka i ostalih finansijskih institucija za uvođenje fintech-a, može biti jedna od prepreka, kao i odliv mozgova i nizak nivo digitalne finansijske pismenosti.
- Mjere za ispunjenje ciljeva su definisane akcinim planom za implementaciju Fintech strategije do 2029. godine i mogu se grupisati na sljedeći način: (i) mjere za podršku investicijama, unapređenju institucionalnog i investicionog okvira, bolji pristup grantovima i šemama finansiranja; (ii) mjere za usklađivanje zakonodavstva sa EU acquis i jačanje administrativnih kapaciteta; (iii) povećano finansiranje privatnog sektora i veću podršku online plaćanjima; (iv) jačanje vještina, znanja i ukupne digitalne i finansijske pismenosti.

- Glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva su indikatori uspjeha, koji su postavljeni za opšti cilj strategije, kao i indikatori ishoda, koji su postavljeni za četiri operativna cilja. To su sljedeći indikatori uspjeha za opšti cilj: (i) Bruto dodata vrijednost u finansijskim i osiguravajućim djelatnostima (u hilj. EUR, stalne cijene); (ii) Broj klijenata koji koriste transakcione račune; (iii) Rast realnih zarada (%).

Za operativne ciljeve su predviđeni sljedeći indikatori ishoda:

- a) Operativni cilj 1: (i) Broj kompanija u finansijskom sektoru i sektoru osiguranja; (ii) Broj kompanija uvedenih primjenom PSD2; (iii) broj Fintech projekata podržanih kroz Vladine grantove i šeme finansiranja; (iv) SDI u domaće kompanije i banke (% BDP).
  - b) Operativni cilj 2: (i) % usklađenosti propisa koje uređuju finansijsko tržište sa EU regulativom; (ii) Broj državnih službenika obučeni za razvoj RIA; (iii) Broj svih klijenata koji koriste internet plaćanje; (iv) Smanjenje broja prigovora na sve finansijske institucije (%).
  - c) Operativni cilj 3: (i) Rast kredita privatnom sektoru (%); (ii) Broj preduzeća koje koriste internet i mobilno plaćanje.
  - d) Operativni cilj 4: (i) Broj organizatora obrazovanja koji pružaju specijalizovanu Fintech obuku; (ii) % građana koji nemaju bankovni ili račun za elektronsko plaćanje; (iii) Broj start-up preduzeća / timova koji su adaptirali nova znanja i sposobnosti.
- Za sprovođenje monitoringa i evaluacije strategije, zaduženo je Ministarstvo finansija u saradnji sa Koordinacionim tijelom za praćenje strategije.

Datum i mjesto

Podgorica, 05.11.2024.

Starješina
